

وهزارهتي بازرگاني و پيشه سازي

ژماره: نه ۲۰۲۳/۸/۱۵

به پيئي نهو دهسه لاتهي پييمان دراوه له برپگهي (۵) له ماددهي (۳) ي ياساي وهزارهتي بازرگاني و پيشه سازي ژماره (۱۰) ي سالي ۲۰۱۰ ي هه مواركراو، برپارماندا به دهركردني نه م رپنمايييه خواره وه :-

رپنمايي ژماره (۳) ي سالي ۲۰۲۳

تايبهت به پيداني موتهت و ريكسازيه كاني (ضوابط) ريكخستني پيشانگا نه هه ريمي كوردستان- عيراق

ماددهي (۱): بو مه به ستي نه م رپنمايييه نه م زاراوانهي خواره وه، مانا كاني به رامبه ريانه:

- هه ريم: هه ريمي كوردستان - عيراق
- وهزارهت: وهزارهتي بازرگاني و پيشه سازي حكومهتي هه ريمي كوردستان - عيراق.
- ليژنه ي بالا: ليژنه ي بالا ي سه رپه شتياري ريكخستن و چاو دييري پيشانگانا كان له وهزارهت.
- بريكاري وهزارهت: بريكاري وهزارهت بو كاروباري بازرگاني.
- به رپوه به ري گشتي: به رپوه به ري گشتي بازرگاني له وهزارهتي بازرگاني و پيشه سازي.
- به رپوه به رايه تي: به رپوه به رايه تي پيشانگانا كان و خزمه تگوزاريه بازرگانيه كان له به رپوه به رايه تي گشتي بازرگاني.
- لايه ني ريكخه ر: لايه ني ئاره زوومه ند بو ريكخستني پيشانگا.
- به شداربوو: كو مپانيا و كارگه و بازرگان كه ئاره زوومه نده بو نمايش كردني به ره مه كاني له و پيشانگايانه ي كه له هه ريم ريكده خرين.

به شي يه كه م

دامه زراوه كان

ماددهي (۲): پيكه ينياني ليژنه ي بالا

- ۱- ليژنه يه ك پيكده هينريت له وهزارهت به مه به ستي موته تدان و ريكخستن و چاو دييري كردني بواري پيشانگانا كان له هه ريم كه له سي كه س پيكديت به سه رو كايه تي بريكاري وهزارهت و نه نداميه تي به رپوه به ري گشتي و به رپوه به ري به رپوه به رايه تي.
- ب- نه رك و دهسه لاته كاني ليژنه ي بالا برپتبه له :-
- ۱- داناني پلان و روژنامه ي سالانه ي پيشانگانا كان له هه ريم.
- ۲- هه ماهه نكيگردن له گه ل كو مپانياي گشتي بو خزمه تگوزاري بازرگاني و پيشانگانا كان سه ر به وهزارهتي بازرگاني عيراق له بواري ريكخستني پيشانگانا كان به گشت رووه كانيه وه.
- ۳- وورد بيني كردن و په سه ند كردني گشت داواكاربه كاني تايبهت به ريكخستني پيشانگانا كان.

- ۴- په سه ندردنی شوینی ئه نجامدانی پیشانگا.
- ۵- چاودیریکردنی به ریوه چوونی پیشانگان.
- ۶- ئارا سته کردنی نوو سراو بو ب. گشتی گومرگ بو مه به سته کانی هینانی بابه ته کانی نمای شکردن بو نیو پیشانگا و بردنه دهره وه یان و یا خود هر کاریکی پیویست.
- ۷- ئارا سته کردنی نوو سراو بو به ریوه به رایه تی نشینگه به مه به سته وه رگرتنی قیزه بو به شدار بووه بیانیه کان و یا خود هه لوه شانده وهی قیزه کانیاں له کاتی پیویست.
- ۸- دهربرینی په زامه ندی به درێژکردنه وهی مانه وهی به شدار بووان بو مه به سته کانی به شداریکردن له پیشانگایه کی دیکه.
- ۹- ئاماده کردنی لیستی باوه رپیکردنی (اعتماد) کو مپانیاکانی سیکوری تی و کو مپانیاکانی جوانکاری (دیکور) بو مه به سته کانی ئه م رینماییه.

ماددهی (۳): به ریوه به ری گشتی:

- ئه رک و ده سه لاته کانی به ریوه به ری گشتی له مانه ی خواره وه پیک دیت:-
- أ- سه ره رشتی کردنی که رتی پیشانگان له ههریم.
- ب- به رزکردنه وهی ئه و بابه تانه ی که پیویستی به ره زامه ندی لیژنه ی بالآ هه یه له چوارچیوه ی برگی (ب) له مادده ی (دووه م) ی ئه م رینماییه.
- ت- ئاماده کردنی راپورتنی تایبه ت به ههر پیشانگایه ک به جیا.

ماددهی (۴): ئه رک و ده سه لاته کانی به ریوه به رایه تی

- أ- به دهر له ده سه لاته کانی لیژنه ی بالآی هاتوو له برگی (ب) له مادده ی (دووه م) ی ئه م رینماییه، به ریوه به رایه تی ده سه لاتداره به به ریوه بردنی که رتی ریکخستنی پیشانگان به گشت قوناغه کانیه وه.
- ب- به ریوه به رایه تی له ریگی به ریوه به ری گشتی پابه نده به وه رگرتنی ره زامه ندی لیژنه ی بالآ له چوارچیوه ی ده سه لاته کانی لیژنه ی بالآ به پیی ئه و رینماییه.
- ت- پیویسته به ریوه به رایه تی له ریگی به ریوه به ری گشتی به فره می ئاگاداری لیژنه ی بالآ بکات له ته واوی داتا و ریکاره کانی ریکخستن و به ریوه چوونی ههر پیشانگایه ک به جیا.

به شی دووه م

شوینی به ریوه چوونی پیشانگا و مه رجه کانی لایه نی ریکخهر و به شداربوو

ماددهی (۵): شوینی به ریوه چوونی پیشانگا و ره زامه ندی

- أ- پیشانگان له و شوینانه ئه نجام دهرین که له لایه ن (لیژنه ی بالآ) په سه ند ده کریت.
- ب- به بی ره زامه ندی لیژنه ی بالآ هه یچ پیشانگایه ک له ههریم ریکناخریت.

ماددە ۶): مەرجە كانى لايەنى رېڭخەر

أ- كۆمپانیا ناوخۇبىيە كان پېئويستە تۆمار كرابېت لە لايەن بەرپۆۋە بەرايە تى گىشتى تۆمار كوردنى كۆمپانیا كانى ھەرېم.

ب- باۋەرپىڭ كوردن (اعتىماد) لە لايەن بەرپۆۋە بەرايە تى گىشتى كۆمپانیا كان بۇ ئەۋ كۆمپانیا نەنى لە ۋەزارە تى بازىرگانى عىراقى تۆمار كراون.

ت- پېئويستە كۆمپانیا بىيانىە كان لە لە لايەن دە سەلاتى تۆمار كوردنى كۆمپانیا كانى ۋەلاتىان تۆمار كراون ۋەلگە كانى تۆمار كوردنىان پېشكەش بكن، دواى پەسەند كوردنىان بەپىيى ياسا ۋرېنمايىە كان.

ث- پېئويستە كۆمپانیا تۆمار كراۋە كان لە لايەن ۋەزارە تى بازىرگانى عىراق ۋ كۆمپانیا بىيانىە كان لايەنى كەم (۳) سال ئەزمونى ھەبېت لە بوارى رېڭخستنى پېشانگا ۋ لايەنى كەم (۳) پېشانگاى رېڭخست بېت بەپىيى گرىبەستى پەسەند كراۋ لە لايەنى پەيوەندىدار.

ماددە ۷): مەرجە كانى بەشدار بوۋ

ھەر كۆمپانیا ۋ كارگە ۋ بازىرگانى ناوخۇبىيى ۋ ياخود بىيانى بېت بۇى ھەيە بەشدار بېت لە پېشانگا كانى ھەرېم بە مەبەستى نەمايش ۋ ناساندنى بەرھەمە كانيان.

بەشى سىيەم

رېكار ۋ رېكسازىە كان

ماددە ۸): پېشكەش كوردنى داۋاكارى

لەسەر لايەنى ئارەزوومەند بۇ رېڭخستنى پېشانگا پېئويستە داۋاكارى پېشكەش بكات بۇ بەرپۆۋە بەرايە تى بە مەبەستى ۋەرگرتنى رەزامەندى مۇلەتدانى كوردنە ۋە پېشانگا كە پېئويستە ئەمانەى خوارەۋە لە خۇ بگرېت:-

أ- ناۋى پېشانگا ۋ شوپىن ۋ بەروارى رېڭخستنى.

ب- ماۋەى بەردەۋام بوۋنى پېشانگا كە نابېت لە (۱۰) رۆژ زياتر بېت.

ت- پىپۇرى گىشتى پېشانگا.

ث- لايەنى سىپۇنسەر ۋ ياخود سەرپەرشتىيار ۋ ياخود ھاۋكارى حكومى يان نا حكومى ۋرۇليان لە رېڭخستنى پېشانگا گەر ھەبېت.

ج- پوۋبەرى پېئويست بۇ رېڭخستنى پېشانگا.

ح- لۇگۇى پېشانگا.

ماددە ۹): پەسەند كوردنى داۋاكارى

أ- داۋاكارى ۋ گىشت ھاۋپىچە كانى لە ماۋەى (۳) رۆژدا لە لايەن بەرپۆۋە بەرى گىشتى بەرز دە كرېتەۋە بۇ لىژنەى بالاً.

ب- دواى ۋردىبىنى كوردنى بەرايىە كان لە لايەن (لىژنەى بالاً) لە ماۋەى (۷) رۆژدا بىرپار دەدرېت بە پەسەند كوردن ۋ ياخود پەسەندنە كوردنى داۋاكارى.

ت- له کاتی په سه ند نه کردنی داوا کاری لایه نی په یوه ندر له ماوه ی (۳) رۆژدا بۆ هیه داوا له لیژنه ی بالا بکات پیدا چوونه له بریاره که بکات و پپویسته له سه ر لیژنه له ماوه ی (۷) رۆژدا پیدا چوونه ووه و بریاری کۆتایی بدات.

ماده ی (۱۰): واژوو کردنی گریبه ست و بارمته

أ- گریبه ست

گریبه ست ریكده خریت دوا ی په سه ند کردنی داوا کاری کردنه وه ی پيشانگا، به م شیوه ی خواره وه:-
۱- گریبه ست ریكده خریت به شیوه یه کی جیا بۆ هه ر پيشانگایه ک تاییه تمه ند له سه ر دامه زراوه کانی وه زاره ت و یاخود دامه زراوه تاییه ته کان.

۲- پپویسته لایه نی ریكخه ر گریبه ست واژوو بکات له ماوه ی (۷) رۆژی کاردا له ریكه وتی ناگادار کردنه وه به نووسراوی په زامه ندی، به پپچه وانه وه په زامه ندی به هه لوه شاهه هه ژمار ده کریت.
۳- له نه گه ری گۆرینی به روا ری ریكخه ستی پيشانگا و یاخود گۆرین و زیاد کردنی تاییه تمه ندی پيشانگا پپویسته پاشکوی گریبه ست ئاماده بکریت و واژوو بکریت.

ب- بارمته

پیش واژوو کردنی گریبه ست پپویسته لایه نی ریكخه ر بری بارمه ته بداته به ریوه به رایه تی به مه به ستی دلنیا بوون له راست و دروستی جیبه جیكردن و به ریوه چوونی پيشانگا به م شیوه ی خواره وه:-

۱- بری (۵۰۰۰۰۰) ته نها پینج ملیۆن دینار بۆ ریكخه ری ناوخوی.

۲- بری (۷،۵۰۰۰۰) ته نها هه وت ملیۆن و پینج سه د هه زار دینار بۆ ریكخه ری بیانی.

۳- ده ست ده گیریته به سه ر بری بارمته له کاتی نه کردنه وه ی پيشانگا به بی بوونی هۆکاری دروست، به هه لاوی کردنی حاله ته کانی باری له نا کاو، دوا ی ناگادار کردن و وه رگرتنی په زامه ندی لیژنه ی بالا.

ماده ی (۱۱): شایه سته کانی وه زاره ت

أ- له کاتی کردنه وه ی پيشانگا له سه ر دامه زراوه کانی وه زاره ت

۱- به ریوه به رایه تی بری (۷۵۰۰۰) ته نها هه فتا و پینج هه زار دینار وه ردگریته بۆ هه ر مه تر دوو جا بۆ شوینه داخراوه کان.

۲- به ریوه به رایه تی بری (۳۵۰۰۰) ته نها سی و پینج هه زار دینار وه رده گریته بۆ هه ر مه تر دوو جا بۆ شوینه کراوه کان.

۳- به ریوه به رایه تی بری (۱۰%) له سه دا ده له کریی ئامازه پیکراو له سه ره وه وه رده گریته وه ک کریی خزمه تگوزاری (کاره با و ئینترنیت و خزمه تگوزاری گشتی).

۴- بهرپړوه بهرایه تی بری (۵%) له سهدا پینج له کرپی ئاماژه پیکراو له سهروه وه وهرده گریټ بو ئه و پيشانگایانه ی که خهسله تی فروشتنی راسته وخویان هه یه.

۵- ریکخهر پابه نده به دانی (۵۰%) له سهدا په نجا کوی گشتی کرپی کان له کاتی واژوو کردنی گریبه ست.

۶- کار ده کریټ به سیسته می کو کردنی کرپی سهر دانکه ران (نظام الجباية للزائرين) له ریگای ده رگای ئه لیکترونی بو ئه و پيشانگایانه ی که خهسله تی فروشتنی راسته وخویانه ی هه یه، وبری پاره که له لایهن لیژنه ی بالآ ده ستنیشان ده کریټ.

ب- له کاتی کردنه وه ی پيشانگا له سه ر دامه زراوه تایبه ته کان که خاوه ندریه ته که ی ناگه ریټه بو وه زاره ت:-

۱- بهرپړوه بهرایه تی بری (۱۵۰۰۰) ته نها پانزه هه زار دینار وهرده گریټ بو هه ر مه تر دوو جا بو شوینه داخراوه کان.

۲- بهرپړوه بهرایه تی بری (۵،۷۰۰) ته نها پینج هه زار و حه وت سه د دینار وهرده گریټ بو هه ر مه تر دوو جا بو شوینه کراوه کان.

۳- رووبه ری شوینه داخراو و دانه خراوه کان ده ستنیشان ده کریټ له لایهن لیژنه ی پیوان (الذرة) سه ر به بهرپړوه بهرایه تی.

ماده ی (۱۲): پیبژاردن (الغرامات)

أ- لایه نی ریکخهر پابه نده به دانی ته واوی بری ئه و کرپیانه ی که ده که ویټه ئه ستوی له ماوه ی (۱۰) روژ، ده ست پیده کات له بهرواری ئاگادار کردنه وه به ته واو بوونی هه ژمار کردنی پسوله ی کو تایی، وه له کاتی پابه ند نه بوون، ریکخهر پوبه رووی سزای پیبژاردن ده بیت به بری (۱۵۰۰۰۰) ته نها سه دو په نجا هه زار دینار بو هه ر روژیک تا ده کاته (۱۰%) کوی گشتی بری کرپی کان، دواتر بهرپړوه بهرایه تی هه لده ستی به گرته به ری ریکاره یاساییه کان بو وهرگرتنی گشت بره شایه سته کانی وه زاره ت.

ب- پیبژاردنی دواخستنی کاتی ریکخستنی پيشانگا:-

۱- له کاتی ئه نجامدانی پيشانگا له سه ر دامه زراوه کانی وه زاره ت:-

ریکخهر پابه ند ده کریټ به دانی بری (۵۰۰۰۰۰۰) ته نها پینج ملیون دینار له کاتی دواخستنی کاتی کردنه وه ی پيشانگا وبری (۱۰۰۰۰۰۰) ته نها ده ملیون دینار له کاتی دواخستن بو جاری دوو هم، ویویسته له هه ردوو حاله تدا داواکاریه ک پيشکه ش بکریټ بو بهرپړوه بهرایه تی تیایدا هوکاره کانی دواخستنی پيشانگا به روونی ئاماژه ی پیکرا بیت. گریبه ست هه لده وه شیت له کاتی دواخستنی پيشانگا بو جاری سییه م و ده سنده گریټ به سه ر گشت بارمته کان جگه له حاله تی ناله بار (القوة القاهرة) و یاخود دواکه وتنی وهرگرتنی (قیزا) له فه رمانگه ی نشینگه.

۲- له کاتی ئەنجامدانی پیشانگا له سەر دامه زراوهی تایبەت ریکخەری پیشانگا بۆی هەیه بۆ جاری یەكەم داوای دواخستنی پیشانگا بکات، وه له کاتی دووبار بوونی دواخستنی ئەنجامدانی پیشانگا ریکخەری ناوڤۆیی به بری (۵۰۰۰۰۰) تەنھا پینچ ملیۆن دینار و ریکخەری بیانی به بری (۸۰۰۰۰۰) تەنھا هەشت ملیۆن دینار پینچاردن دەکریت. گرێبەست هەڵدەوه شیت و دەست دەگیریت به سەر گشت بارمتهکان له کاتی ئەنجامهەدان و یاخود دواخستنی پیشانگا بۆ جاری سییەم.

۳- ریکخەر پابه‌ند دەکریت به دانی بری (۵۰۰۰۰۰) تەنھا پینچ سەد هەزار دینار له کاتی پینچلکردنی رینماییه‌کانی پابه‌ند بوون به پاک و خاوینی ناو هۆل و زۆنه دانه‌خراوه‌کان و جاده و رینگاوبان، و بری (۲۵۰۰۰۰) تەنھا دوو سەدو پەنجا هەزار دینار له کاتی پابه‌ند نه‌بوون به پاک و خاوینی توالیت و دەستشۆره‌کان بۆ ئەو پیشانگایانه‌ی که له سەر دامه‌زراوه‌کانی وه‌زاره‌ت ئەنجام دەدرین.

مادده‌ی (۱۳): شیوازی دانی کرێبه‌کان و بری پینچاردن

ریکخەر هەڵدەستێ به دانی کرێ و شایسته‌کان به به‌شی ژمیریاری له به‌رپوه‌به‌رایه‌تی گشتی.

مادده‌ی (۱۴): خزمه‌تگوزاری جوانکاری (دیكۆر)

أ- به‌کارهینانی که‌ل و په‌لی جوانکاری دامه‌زراوه‌کانی وه‌زاره‌ت

له کاتی به‌کارهینانی که‌ل و په‌لی جوانکاری تایبەت به (بالی ئاماده‌کراو/الجناح الجاهز) له دامه‌زراوه‌کانی وه‌زاره‌ت که پیک دیت له (عمود و دیواری المنيوم و تابلوی میلامینی سپی بۆ دیوار و مۆکیتی زه‌مین) به‌م شیوه‌ی خواره‌وه‌:

۱- بالی ئاماده‌کراو له‌گه‌ڵ مۆکیت (جگه له مۆکیتی ریره‌وه‌کانی ناوه‌وه) تەنھا (۴۵۰۰۰) چل و پینچ هەزار دینار بۆ یه‌ک مه‌تر دووجا.

۲- بالی ئاماده‌کراو بۆ مۆکیت (جگه له مۆکیتی ناو بال و ریره‌وه‌کانی ناوه‌وه) تەنھا (۳۷۰۰۰) سی و چه‌وت هەزار دینار بۆ یه‌ک مه‌تر دووجا.

۳- فهرشی مۆکیت بۆ ناو هۆله‌کانی پیشانگا (۷۰۰۰) تەنھا چه‌وت هەزار دینار بۆ یه‌ک مه‌تر دووجا.

۴- دیکۆری ئاماده‌کراو له لایه‌ن به‌رپوه‌به‌رایه‌تی که ئەم بابە‌تانه‌ی خواره‌وه له خۆ ده‌گریت:-

- میز به‌قه‌واره‌ی (۱) مه‌تر دووجا (۱) دانه بۆ هەر (۹) مه‌تر دووجا.

- کورسی پلاستیک (۲) دانه بۆ هەر (۹) مه‌تر دووجا.

- سه‌له‌ی زبل (۱) دانه بۆ هەر (۹) مه‌تر دووجا.

- دانانی (۳) دانه رۆناکی (Spot light) به‌هیزی (۱۸۰ وات) بۆ هەر (۹) مه‌تر دووجا.

۵- ده‌رچه‌ی کاره‌با (سه‌یاری کاره‌با) به‌دریژی (۳) مه‌تر به‌ووژه‌ی (۵) ئەمپیر (۱) دانه بۆ هەر (۹) مه‌تر دووجا.

۶- نووسینی ناوی کۆمپانیای به‌شداربوو له پیشانگا به‌زمانی کوردی له سەر شیوازی ستیکه‌ر به‌ره‌نگی ره‌ش و له‌سەر تابلوی میلامین، و ده‌کریت له سەر داواکاری کۆمپانیای به‌شدار بوو ناوه‌که به‌زمانه‌کانی عه‌ره‌بی و ئینگلیزی بنووسریت و یاخود ناوه‌که زیاتر له شوینیک هه‌لواسریت به‌پیی پینچستی شوین و رووبه‌ری بالی ته‌رخانکراو.

۷- ئەم بابە تانەى سەرھوۋە بۇ بايىكە كە رووبەرەكەى (۹) مەتر دووجايە و لە حالاتى زىادكردنى ئە و رووبەرە بۇ دووجاكانى ژمارەى (۹) ئە و كات ژمارەى ئەم بابە تانە دو جا دەكرېت بۇ ھەر (۹) مەتر دو جا بە جيا، و گەر بېت و رووبەرى زىاد كراو لە (۹) مەتر دوو جا كەمتر بۇ ئە و كاتە ژمارەى بابە تەكان وەك خۇى دەمىنېتەوہ.

۸- لە حالەتى داواكردنى مېز و كورسى زىاد لە لايەنى رېكخەر ئە و كات كرىى زېدەكى وەر دەگىرېت بۇ ھەر بابە تېك بە جيا بەم شېوہى خوارەوہ:-

- رېكخەرى نىشتەمانى : (۱۰۰۰) تەنھا دە ھەزار دىنار بۇ يەك مېز و (۵۰۰) تەنھا پىنچ ھەزار دىنار بۇ يەك كورسى و بۇ تەواوى ماوہى پېشانگا.

- رېكخەرى بىانى : (۱۵۰۰) تەنھا پانزە ھەزار دىنار بۇ يەك مېز و (۱۰۰۰) تەنھا دە ھەزار دىنار بۇ يەك كورسى و بۇ تەواوى ماوہى پېشانگا.

۹- بە ھېچ شېوہەك رېگە نادرېت بە ئەنجامدانى ھەر كارېك زىان بگەينېتە شوېنى تەرخانكراو وەك كونكردن و كېس كردنى و رەنگكردن و نووسىنى و ھەر زىانىكى بەستنى بابە تە ھەلواسراوہكان و ياخود كردارى بىناسازى و ياخود زىادكردنى بەش بۇ بەرزكردنى بەرزايى و ياخود بەكارھېنانى دىوارى بەش بۇ ھەلواسىنى شتى قورس بە شېوہەك زىان بەخشېت بۇ سەقامگىرى دىكۆر، و لە كاتى ھەر كردارىكى پېچەوانە بەرپوہەرايەتى بۇى ھەيە لا بدات و زەرەر وزيانە كان دەكەونە ئەستوى كۆمپانىيە رېكخەر و ئەم زەرەر وزيانە ھەژمار دەكرېت بەپېى تېچوو و نرخی كەلوپەلەكانى بالى تەرخانكراو كە لە لايەن بەرپوہەرايەتى خەملاندنى بۇ كراوہ لەگەل زىاد كردنى ھەر پرە پارەيەك كە بەرپوہەرايەتى بە پېويستى دەزانېت وەرى بگرېت، و پېويستە لە سەر رېكخەر ئەم پرە پارانە بدات پېش وەرگرتنى ئەستوپاكي لە بەشەكانى بەرپوہەرايەتى پەيوەندار.

ب- پەنابردن بۇ خزمە تگوزارى كۆمپانىيەكانى دىكۆرى تايبەت

كۆمپانىيە رېكخەر بۇ ھەيە پەناببات بۇ خزمە تگوزارى كۆمپانىيەكانى تايبەت بە خزمە تگوزارىبەكانى دىكۆر بە و مەرجانەى خوارەوہ:-

۱- كۆمپانىيەكە تايبەتمەند بېت بە بوارى خزمە تگوزارىبەكانى جوانكارى.

۲- بە فەرمى تۆماركراو و باوہر پېكراو بېت لە لايەن بەرپوہەرايەتى گشتى تۆماركردنى كۆمپانىيەكان لە ھەرېم و ياخود تۆماركراو بېت لە لايەن دەسەلاتى تايبەت بە تۆماركردنى كۆمپانىيەكان لە ولاتى خۇى بۇ كۆمپانىيەكان پېشتراستكراو بېت بەپېى ياسا و رېنمايەكان.

۳- كردارى ھاوشېوہى (اعمال مماثلة) ھەبېت لە بوارى خزمە تگوزارىبەكانى جوانكارى پېشتراستكرا بېت بە بەلگەى فەرمى پەسەند كراو بەپېى ياسايى و رېنمايەكان.

۴- لايەنى ئارەزومەند بۇ جېبە جېكردنى كارەكانى جوانكارى پېويستە بەلگە تايبەتەكانى ھاتوو لە برگەكانى (۱ و ۲ و ۳) ى ئەم خالە پېشكەش بكات بە بەرپوہەرايەتى.

۵- کۆمپانیای خزمه تگوزاری دیکۆر پیویسته وینهیه ک له دیزاینی جوانکاریه کان بدات به بهشی دیزاین له بهرپۆبه رایه تی گشتی به مه بهستی په سه ندردن و وه رگرتنی په زامه ندی پیش ده ستییکردن به جیبه جیکردنی کاره کانیا، و له کاتی بوونی تییبینی پیویسته به هه ند وه ربگیریت له لایهن رپیکه خر و شوینی ته رخانکرا و نادریته رپیکه خر تا وه رگرتنی په زامه ندی کۆتایی له سه ر دیزاینه کان که پیویسته تیادا ئەم سی مه رجه په چا و کرابیت:-

- سه لامه تی و پاراستنی گیانی ها ولاتیان.

- نه بیته هۆکاری زیانگه یانندن به هۆله کانی و باله کانی پیشانگا.

- کاریگه ری ئەرینی نه بیته له سه ر به شدار بووانی تری پیشانگا.

۶- رپگا نادریت به شیوه یه کی جیگیر ته واوی بالی تایبته (الجناح المميز) له ناو پیشانگا دروست بکریت، ولایه نی رپیکه خر پابه نده به دروستکردنی (بالی تایبته) له سه ر سیسته می پارچه ی له یه ک به سترا و ته نها به به کارهینانی بورغی و له رپگای ده رنافیسی ئاسایی و یا خود کاره بایی.

۷- بۆیاغکردن له رپگای به کارهینانی کۆمپرێسه ر رپگا پیدرا و نییه، بۆیاغکردن سنوردار به به کارهینانی فرچه و یا خود رۆله به مه رجی پابه ند بوون به پاراستنی پاک و خاوینی زه مینه و دیواره کانی هۆلی پیشانگا.

۸- به کارهینانی ئامپه ره کانی که رتکردن ولوس کردن رپگه پیدرا و نییه، له به ر پاراستنی ئامپه ره کانی سارد که ره وه و پالوتنی هه وا له تۆز و غوباری کارکردن.

۸- رپیکه خر پابه نده به لابردنی سه ر پپچیه کانی کاره کانی جوانکاری (له ناو هۆلی پیشانگا و یا خود ده ره وه ی هۆله کان) وله ماوه ی پینچ رۆژ له دوایی کۆتایی هاتنی پیشانگا، به پپچه وانه سه ر پپچیه کانی له لایهن به رپۆبه رایه تی لاده بردریت و رپیکه خر به دوجا پپژاردن سزا ده کریت.

ماده ی (۱۵): کۆمه لگا ته ندروستیه کان

رپیکه خر پابه نده به وه رگرتنی کۆمه لگا کانی ته ندروستی نزیک هۆله کانی پیشانگا و خاوینکردن و دانانی کریکاری خاوینکردن (کریکاریکی له ره گزی نیر بۆ به شی پیاوان و کریکاریکی ئافره ت بۆ به شی ئافره تان) به درپژایی ماوه ی به رده وام بوونی پیشانگا له گه ل پابه ند بوون به خاوین کردن و دانانی هه موو جوړه پیداو یسته کانی (سابون- پاکه ره وه و موعقیم...هتد) و به ریرسیاره له چاکردنی هه ر زیانیک لیکه وتب.

ماده ی (۱۶): بالی به رپۆبه بردنی به رپۆبه رایه تی

رپیکه خر پابه نده به دا یینکردنی خۆراییی بالیکی تایبته بۆ فه رمانبه رانی به رپۆبه رایه تی به مه به ستی ئاماده کردنی داتای تایبته به پیشانگا تایبته ته کان و به بازرکردن و ورپیکلامکردن بۆ چالاکیه کانی به رپۆبه رایه تی.

ماده ی (۱۷): رپیکلامه کان

رپیکه خر ی پیشانگا پابه ند ده بیته به دانانی رپیکلامه کان له مۆنیته ره کانی ده ورپشته دامه زرا وه کانی پیشانگا و سنوردار کرا وه به و شوینانه ی که ته رخانکرا وه بۆ دانانی رپیکلام.

ماددهی (۱۸): نه خشه و دیزاین و زهرعه

۱- پیرهوی (کۆریدۆر) چاککردن به بهرینی (۱) مه تر ده بیته له گه له دابین کردنی دریزاییه ک بۆ جموجۆلکردن له نیو یه که جیگیره کانی پیشانگا به بهرینی (۶۰) سم له ناو پیرهوی خزمه تگوزاری، و پیرهوه کانی پیاده (۳) م ده بیته جگه له پیرهوی سهره کی که ده کریت به بهرینی (۳-۴) مه تر بیته.

۲- به شی هونه ری له بهرپوه به رایه تی بهریرسه له ده ستنیشانکردنی ئه و هۆلانه ی که گونجاون بۆ پیشانگا و دیار کردنی هۆله به کرپدره وه کان و ژماره ی رۆژه کانی پیشانگا بۆ ئه و پیشانگایانه ی له سه ر دامه زراوه کانی وه زاره ت ئه نجامده دریت، و لیژنه یه ک پیکده هیئریت بۆ سه ره ره شتیکردنی زهرعه وه ژمارکردنی رووبه ره کراوه کان.

۳- لایه نی رپیکه ره، له ماوه ی (۱۰) رۆژ پیش به رواری کردنه وه ی پیشانگا، پپویسته نه خشه و دیزاینی دیکۆر بداته به شی هونه ری بهرپوه به رایه تی به مه به ستی وه رگرتنی ره زامه ندیان له چوارچیوه ی ئه و پپوه رانه ی که له برگی (۱) سه ره وه ئاماژه ی پیکراوه.

۴- لیژنه ی زهرعه هه لده ستی به پپوانی گشت هۆله کانی پیشانگا تاییه ته کان، و له کاتی بوونی هۆلی به تال پپویسته له سه ر رپیکه ره ی پیشانگا پیشی بگریته و ناو ولۆگۆ و گشت که لوپه له کان به شپوه کی ته واو له و هۆلانه لادات به پپچه وانه وه وه ک رووبه ری به کاره یئراو مامه له ی له گه له ده کریت، جگه له و رووبه رانه ی که بۆ (مزگه وت و بالی کۆمپانیای رپیکه ره ی پیشانگا ته رخانکراوه به مه رجیک له (۱۸) مه تر دوجا زیاتر نه بیته و کافتریا بۆ خواردنه سارده کان به مه رجیک له (۱۸) م دوجا زیاتر نه بیته).

ماددهی (۱۹) / پاسه وانی و خاوینکردن

أ- پپویسته رپیکه ره ی پیشانگا گریبه ست واژوو بکات له گه له یه کیچ له کۆمپانیای خاوینکردنی باوه ر پیکراوه له لایه ن لیژنه ی بالآ به مه به ستی به جی گه یاندنی ئه رکی پابه ند بوون به خاوینی هۆله کان و توالیته کان به دریزایی ماوه ی به رده وام بوونی پیشانگا.

ب- له کاتی ئه نجامدانی پیشانگا له سه ر دامه زراوه کانی وه زاره ت رپیکه ره ی پیشانگا پابه نده به دابین کردنی پاسه وان بۆ هۆله کان و بهرپوه به رایه تی پابه ند ده بیته به دابینکردنی پاسه وان بۆ ده ره وه ی پیشانگا، وه له کاتی ئه نجامدانی پیشانگه له سه ر دامه زراوه تاییه ته کان، رپیکه ره پابه نده به دابینکردنی پاسه وان بۆ ناو هۆله کان و ده ره وه ی پیشانگا.

ت- پپویسته ره زامه ندی بهرپوه به رایه تی وه ربگریته له کاتی به کارخستنی کرێکار و فه رمانبه ر له ناو هۆله کان له قۆناغی ئاماده کاری بۆ کردنه وه ی پیشانگا.

ث- رپیکه ره رووبه رووی سزای پپبژاردن ده بیته به بری (۵۰۰۰۰) ته نها پپنج سه د هه زار دینار له کاتی بونی سکالا و یاخود ده ستنیشانی کردنی تیپینی ده رباره ی خه رایی ره وشی پاک و خاوینی هۆله کانی پیشانگا و توالیته کان، و ئه و بره دووجا ده کریته وه له کاتی دووباره بوونی که موکوپه کان.

ماددهی (۲۰): پیدانی هۆله کان

أ- هۆله کان نادریته لایه نی ریکخه تا پیش (۱۰) رۆژ له دهستی کردنی پیشانگا، نه خشه و دیزاینی دیکۆر و وپلانی دابهش بوونی کۆمپانیا به شدار بووه کان به سهر هۆله کان دهریته به شی هونهری له بهرپوه به رایه تی.

ب- هۆله کانی پیشانگا دهگه ریندریته وه بو به شی هونهری له بهرپوه به رایه تی له ماوهی (۵) رۆژ دواي کۆتایی هاتنی ماوهی پیشانگا به شیوه یکی به تال له بابه ته نمایشکراوه کان و لابردنی که لوپه له کان له گشت شوینه داخراو و کراوه کانه دا و دهسته بهرکردنی خاوینی توالتیه کان، به پیچه وانه وه ریکخه رووبهرووی سزای پیبژاردن ده بیت به بری (۱۰۰۰۰۰) ته نها یه ک ملیۆن دینار بو ههر رۆژیکی دواکه وتن و دهست به سهر داگرتنی گشت که لوپه له کانی له کاتی نه دانی بری پیبژاردنی ئاماژه پیکراو.

ماددهی (۲۱): گومرگ

أ- پیویسته گشت ریکخه ره کان ئاگاداری رینماییه گومرگیه کان بن به تایبه تی لیستی قه دهغه کراوه کان به هۆی ئه وهی دامه زراوهی پیشانگا کانی وه زاره ت به ناوچه ی گومرگ هه ژمار ده کرین.

ب- ریگا نادریت که لوپه له نمایش کراوه کان بهردریته دهره وهی پیشانگا تا هینانی ئه ستۆ پاکي گومرگ و به شی دارایی و هونهری له بهرپوه به رایه تی پیدانی باجی گومرگ و کرپی به شداریکردن و خزمه تگوزاریه کان و چاکردن و یاخود قهره بوو کردنی ههر زهره ر و زیانیکی هه بووه جیگیر و ناجیگیره کانی هۆله کانی پیشانگا.

ت- بهرپوه به رایه تی گشتی نووسراوه کانی ئاراسته ی بهرپوه به رایه تی گشتی گومرگ ده کات بو ئاگادارکردنی دهره وه سنوریه کان به مه بهستی ئاسانکاری تیپه راندن و گه یاندنی که لوپه له کانی نمایشکردن بو پیشانگای نیو دهوله تی هه ولیر و یاخود پیشانگا کانی تر، و پیویسته ریکخه ری پیشانگا ناوی کۆمپانیا و بهرواری دهستی کردنی کۆمپانیا و شوینی ئه نجامدانی له سهر سه ندوق و به لگه کانی گواستنه وه (مه نه فیست) جیگیر بکات.

ماددهی (۲۲) / وهرگرتنی فیزه

أ- وهرگرتنی فیزه ی فه رمانبه رانی کۆمپانیا ولایه نه به شدار بووان له پیشانگا ته نها له ده سه لاتی لیژنه ی بالایه به هه ماهه نگی له گه ل وه زاره تی ناوخۆ - فه رمانگه ی نشینگه.

ب- پیویسته ریکخه ر پیش (۴۵) رۆژ له دهستی کردنی پیشانگا لیستی ناوی ئه و که سه نه ی که ئاره زووی به شداریکردنیان هه یه له پیشانگا و ژماره ی پاسپۆرت و وینه یه کی ره نگاوره نگ له پاسپۆرت له گه ل حیجزی هۆتیلیان بدات به به شی په یوه ندیه کان و راگه یاندنی سهر به بهرپوه به رایه تی به مه بهستی وهرگرتنی فیزه بو هاتنه ناو عیراق. پیویسته ریکخه ر بو ریگری کردن له دزه کردنیان به لاین بدات به دهسته سه رداگرتنی گشت پاسپۆرتی به شدار بووان، به پیچه وانه وه رووبهرووی سزای پیبژاردن ده کریت به بری (۷۰۰۰۰۰) ته نها حه وت ملیۆن دینار بو ههر حاله تیکی دزه کردنی به شدار بوو به جیا.

- ت- ژمارهی به‌شدار بوون بۆ هەر بالیک دیار ده‌کریت به‌پیی رووپیوی بالی به‌کرئگیروا هه‌ژمارده‌کریت، به‌شپوه‌یک هه‌ر (۹) مه‌تر دووجا (۳) به‌شدار بووی به‌ر ده‌که‌ویت و ژمارهی به‌شداربووان زیاد ده‌بیت به‌ریژه‌ی (۱) که‌س بۆ هه‌ر (۹) مه‌تر دووجای زیادکرا و پیکخه‌ر پابه‌نده به‌ئاگادارکردنی به‌رپوه‌به‌رایه‌تی و پیدانی زانیاری ته‌واو ده‌ریاره‌ی به‌ناوی کۆمپانیای به‌شداربوو و رووپیوی بالی به‌کرئگیروا پیش به‌رزکردنی داواکاری وه‌رگرتنی قیزا بۆ کارمه‌ندانیان.
- ث- رپیکخه‌ر و پیش (۱) مانگ له‌ده‌ستپیکردنی پیشانگا پابه‌نده ده‌کریت وله‌رپگای به‌رپوه‌به‌رایه‌تی به‌وه‌رگرتنی ره‌زامه‌ندی لیژنه‌ی بالآ بۆ درێژهدان به‌مانه‌وه‌ی به‌شداربوو له‌هه‌ریمی کوردستان به‌مه‌به‌ستی به‌شداریکردنی له‌پیشانگایه‌کی تر له‌هه‌ریم.
- ج- لایه‌نی رپیکخه‌ر پابه‌نده به‌نووسراو ئاگاداری به‌رپوه‌به‌رایه‌تی بکات به‌رۆیشتنی گشت به‌شداربووه‌بیانه‌کان بۆ ده‌ره‌وه‌ی هه‌ریم.
- ح- رپیکخه‌ر، به‌مه‌به‌ستی رپیکریکردن له‌به‌کاره‌ینانی قیزه‌ی پیدراوه بۆ مه‌به‌ستی جیاواز و یاخود به‌شدارکردن له‌پیشانگایه‌کی تر، به‌لیننامه‌ و ژوو ده‌کات به‌ئاگادارکردنی به‌رپوه‌به‌رایه‌تی به‌مه‌به‌ستی هه‌لوه‌شاندنی قیزه‌ی هه‌ر به‌شداربوویک پاشگه‌ز ده‌بیت له‌به‌شدارکردن.
- خ- ماوه‌ی مانه‌وه‌ی به‌شداربووان له‌هه‌ریم له‌(۹۰) رۆژ ده‌ست پیده‌کات له‌به‌رواری وه‌رگرتنی.
- د- پپووسته‌به‌شداربوو له‌ماوه‌ی (۵) رۆژ هه‌ریم جیبه‌یلایت به‌ده‌ر له‌ماوه‌ی قیزه‌ی وه‌رگیروا. پپووسته‌ره‌زامه‌ندی به‌رپوه‌به‌رایه‌تی وه‌رپگیریت له‌کاتی بوونی ئاره‌زووی به‌شدارکردن له‌پیشانگایکی تر له‌هه‌ریم.

ماده‌ی (۲۳): چیشته‌خانه و کافیتیریاکان

- أ- کرپی کافیتیریا جیگیره‌کانی ناو دامه‌زراوه‌کانی سه‌ر به‌وه‌زاره‌ت (۱۰۰۰۰) ته‌نها سه‌ده‌زار دیناری بۆ هه‌ر رۆژیک و دابین ده‌کریت پیش (۳) رۆژ له‌ده‌ست پیکردنی پیشانگا.
- ب- رپگا نادریت به‌چه‌سپاندنی چیشته‌خانه و کافیتیریا نیو هۆله‌کانی پیشانگا.
- ت- رپگا ده‌دریت به‌چه‌سپاندنی چیشته‌خانه و کافیتیریا له‌گۆره‌پان و شوسته‌کانی ته‌ریب له‌گه‌ل هۆله‌کان دوا‌ی په‌سه‌ندکردنی دیزاینه‌کان له‌لایه‌نی به‌شی هونه‌ری له‌به‌رپوه‌به‌رایه‌تی و دیارکردنی شوینه‌گونجاوه‌کان، و له‌چوارچۆیه‌ی رپکاره‌کاره‌کانی هه‌ژمارکردنی روپیوی شوینه‌کراوه‌کان مامه‌له‌ی له‌گه‌ل ده‌کریت.
- ث- رپیکخه‌ر پابه‌ند ده‌کریت به‌هینانی چیشته‌خانه و کافیتیریا‌ی خاوه‌ن هیمای بازرگانی ناودار.
- ج- به‌رپوه‌به‌رایه‌تی بۆی هه‌یه‌هه‌ر چیشته‌خانه و یاخود کافیتیریا‌ریک لادات پپچه‌وانه‌ی مه‌رجه داواکراوه‌کان بیت.
- ح- رپیکخه‌ر به‌رپرسياره‌له‌ته‌واوی جیبه‌جیکردنی رینماییه‌کانی سه‌لامه‌ت و ته‌ندروستی ده‌رچوو له‌لایه‌ن وه‌زاره‌تی ته‌ندروستی.

خ- رپکخەر پابه‌ند ده‌کریت به لادانی چیشته‌خانه و کافیتیریا ناجیگیره‌کان و چۆلکردنی چیشته‌خانه و کافیتیریا جیگیره‌کان له ماوه‌ی (۲) رۆژ دوا‌ی ته‌واو بونی ماوه‌ی پیشانگا، به پیچه‌وانه‌وه پابه‌ند ده‌کریت به دانی پیژاردن به بری (۲۵۰) ته‌نھا دوو سهد و په‌نجا هه‌زار دینار بۆ هه‌ر رۆژیکی دواکه‌وتن.

مادده‌ی (۲۴): کرێی گوگا

له کاتی پیشکه‌شکردنی داواکاری له لایه‌ن رپکخه‌ر به مه‌به‌ستی دابینکردنی هۆلیک بۆ به‌کاره‌ینانی وه‌ک گوگا، به‌شی هونه‌ری سه‌ر به به‌رپۆه‌رایه‌تی هه‌لده‌ستی به:-
 أ- ده‌ستنیشان کردنی هۆلیکی گونجاو بۆ ئەم مه‌به‌سته.

ب- کرێیه‌که‌ی رۆژانه به (۲) ته‌نھا دوو هه‌زار دیناری عیراقی هه‌ژمار ده‌کریت بۆ هه‌ر (۱) مه‌تر دوجا.
 مادده‌ی (۲۵):- شوینی تایبه‌ت به چالاکیه‌کان (سمینار و وۆرک شوپ)

هۆل و شوینه ئاماده‌کراوه‌کان بۆ ئەنجامدانی کۆنگره و چالاکیه‌کان له کاتی داوه‌کردن دابین ده‌کریت به کرێی بنه‌ر به بری (۳۰۰۰۰۰) سئ میلیۆن دینار بۆ ته‌واوی رۆژه‌کانی پیشانگا و یاخود به بری (۲۵۰) ته‌نھا دوو سهد و په‌نجا هه‌زار دینار بۆ هه‌ر رۆژیکی به مه‌به‌ستی ئەنجامدانی سمینار و وۆرک شوپ به درێژایی ماوه‌ی پیشانگا.

به‌شی چواره‌م

حوکه‌مه‌ کۆتاییه‌کان

مادده‌ی (۲۶): لیکتینه‌گه‌شتن و شایسته‌ داراییه‌کان و دادگا

أ- له کاتی ناروونی و لیکتینه‌گه‌شتن له بابته‌تی مه‌رج و پرێنماییه‌کانی گرێبه‌ست پشت ده‌به‌ستریت به ئەو وینه‌ی گرێبه‌ست که به زمانی کوردی نوسراوه.

ب- هه‌ولێر پایته‌ختی هه‌رێم ده‌ستنیشان کراوه بۆ:-

۱- وه‌رگرتنی گشت شایسته‌کانی وه‌زاره‌ت.

۲- یه‌کلکردنه‌وه (التسوية) و نیواندگیری (التحكيم) له کاتی دروست بوونی کیشه.

ت- دادگا‌کانی هه‌رێم له هه‌ولێر ده‌سه‌لاتداره به بینین و یه‌کلکردنه‌وه‌ی داواکان له کاتی دروست بوونی کیشه.

مادده‌ی (۲۷): حوکمه‌ گه‌شتیه‌کان

أ- له کاتی ئەنجامدانی پیشانگا له ژێر چاودێری سه‌رۆکی ئەنجومه‌نی وه‌زیران و یاخود یه‌کیک له وه‌زیره‌کان، لایه‌نی رپکخه‌ر جگه له کاتی باری له‌ناکاو بۆی نییه پیشانگا دوابخات.

ب- رپکخه‌ر گشت زه‌ره‌ر و زیانه‌کانی هۆلی ته‌شریفات له ئەستۆ ده‌گریت که له کاتی مه‌راسیمی کردنه‌وه‌ی پیشانگا دێته‌ کایه‌وه. رپژه‌ی زه‌ره‌ر و زیانه‌کان و بری پاره‌ی پیویست بۆ چاکردن له لایه‌ن به‌شی هونه‌ری سه‌ر به به‌رپۆه‌رایه‌تی خه‌ملاندنی بۆ ده‌کریت.

- ت- هاتنی بارهه لگر له دهرگای سهره کی دامه زراوه کانی سهر به وه زارهت و راگرتنی له نیو هۆله کانی پیشانگا به شیوه یکی ره ها قه ده غه یه، و بار هه لگره کان ته نها بۆیان هه یه بپن تا به رده م شوینی کارگیری تایبته به به شی گومرگ، و پیویسته بابه ته کان له خالی گومرگ بگوازیته وه بۆ هۆله کانی پیشانگا به عاره بانه ی گواستنه وه ی بچوک و یا خود به رزکه ره وه (رافیعهی شوکی).
- ث- ئاگادار کردنی به پیره به رایه تی به ته واوی ناوی کۆمپانیا به شداربووه کان و ناویشان و ره گه ز و بابه ته نمایشکراوه کانیا.
- ج- ئاگادار کردنی به پیره به رایه تی به پرۆگرامی تایبته تی پیشانگا پیش (۳) رۆژ له به روار ی کردنه وه ی پیشانگا.
- ح- لایه نه بیانیه به شداربووه کان بۆیان هه یه هه بووه کانی لقه کانیا له هه ریم بیننه ناو پیشانگا، پیویسته بۆ ئەم مه به سته لایه نی رپیکه ر و له رپگای به ریره به رایه تی ئاگاداری لیزنه ی بالآ ده کات به ته واوی لیستی ئەو بابه تانه و ژماره کانیا و ئاراسته کردنی نووسراو بۆ گومرگ به مه به سته ده سته به رده نه گرتنیا.
- خ- پیویسته په زامه ندی به پیره به رایه تی وه رپگیریت پیش ئەنجامدانی چالاک ی و کپیرکی.
- د- لایه نی رپیکه ر بۆی هه یه دوا ی واژو کردنی گرپه سته رپیکلام و بانگه شه بۆ پیشانگا بکات له رۆژنامه و گوڤار و که نالی ته له فزیو ن و رادیو کان.
- ذ- به شداربووان پیویسته پیش (۳) رۆژ له به روار ی کردنه وه ی پیشانگا گشت بابه ته کانی نمایشکردن بینه نیو بالکانیا له پیشانگا و له حاله تی ئاماده باشیدا بن.

مادده ی (۲۸):

رپینمایي ژماره (۵) ی سالی ۲۰۱۷ تایبته به مۆله تدانی کردنه وه ی پیشانگا کان هه لده وه شپه ته وه.

مادده ی (۲۹):

ئەم رپینمایه کاری پیده کریت له رۆژی بلاو کردنه وه ی له رۆژنامه ی فه رمی (وه قايعی كوردستان).

کمال مسلم

وهزیری بازرگانی و پیشه سازی